

ARBEIDSFORSKNINGSINSTITUTTET - AFI

Et eget rom? Kjønnsbalanse i forskning og høgere utdanning - i lys av hjemmekontorjobbing.

Kif nettverkskonferanse 2022

Cathrine Egeland

Hva skal jeg snakke om?

- Hjemmekontor – fordeler og ulemper
- Hjemmekontor og tid – når arbeidstiden spiser seg inn i familietiden, og omvendt.
- Hjemmekontor og det manglende scenskiftet
- Hjemmekontor nå og fremover – i et kjønnsperspektiv

Kjønnsubalanse i forskning og høgere utdanning

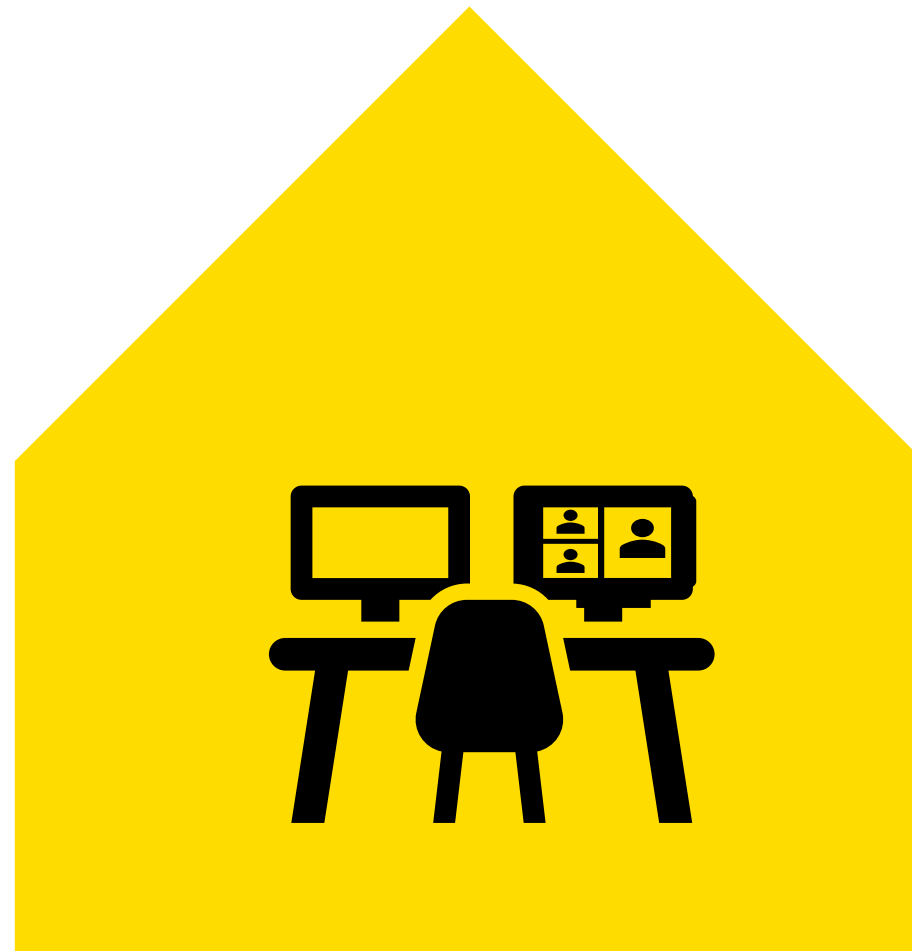
- Skyldes ikke bare arbeid-familie-ubalanse for kvinner eller manglende likestilling hjemme!
- Historiske institusjoner tuftet på seleksjon og matteus-effekt – ikke alle skal med!
- Strukturelle forhold og organisasjonskulturer som skaper ulike karrierebetingelser for ulike grupper.

Kjønnsubalanse i forskning og høgere utdanning – og hjemmekontor

- Hjemmekontor har vært et privilegium – og relativt utbredt i UH-sektoren
- Tilstedeværelse påkrevd ved forelesninger, veiledning og «kontortid» - *stor* grad av fleksibilitet og frihet
- Pandemien – fra privilegium til påtvunget arbeidsform: hva er konsekvensene sett i et kjønnsperspektiv?

Hjemmekontor – hva er konsekvensene i et kjønnsperspektiv

- «Mønstrene knyttet til tidsbruk er ganske like for begge kjønn, men utslagene er større for kvinner, det vil si at de bruker enda mer tid på undervisning og enda mindre tid på forskning og forskningsrelaterte aktiviteter enn menn.» (Solberg et al. 2021: 56)
- Hvorfor blir det slik?
- Mange mulige forklaringer – her skal det fokuseres på hjemmekontorsituasjonen. *Tid, sted og rom.*

Vår forskning på hjemmekontor – nå og fremover (altså før, under og etter pandemien):

Flex-It: En kvalitativ og kvantitativ studie av digitalisering og teknologibruk på tvers av jobb- og hjemsfærer, NFR 2019-2023

KARTFAM 1-3: Barnefamilienes hverdagsliv, BFD 2019-2021

ASD Hjemmekontor: kartlegging og analyser av omfang, erfaringer og opplevelser av hjemmekontorarbeid blant arbeidstakere, AID 2020-2022. Rapport i april: *Hjemme, borte, uavgjort.*

CROSSBOW: Hva skjer når grensene mellom arbeidsliv og hjemmeliv utfordres og blir uklare? NFR 2021-2026

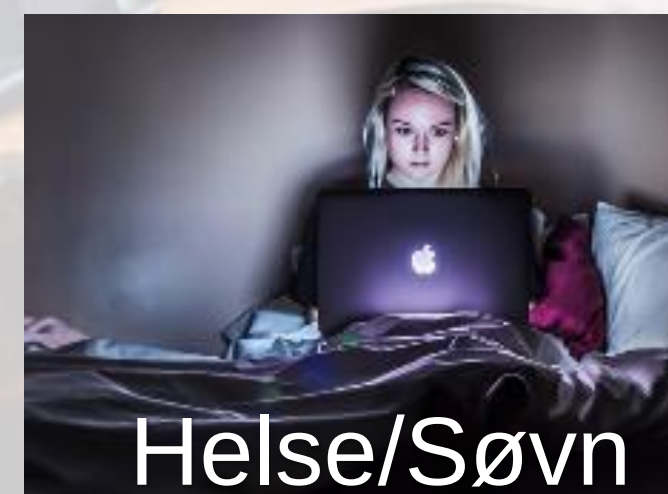
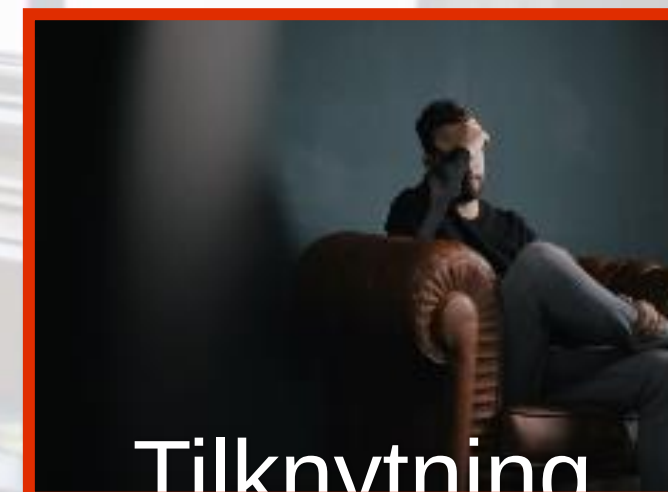

Felles for prosjektene:

- Berøringsflatene mellom jobb og hjem, arbeid og familie
- Digitalisering – fleksibilitet
- Arbeidstid og annen tid
- Tid, tidsbruk og livsfase
- Kjønnsperspektiver

Fordeler

Ulemper

Våre funn:

- Mange jobber effektivt på hjemmekontoret – ro og økt konsentrasjon
- Hjemmekontor er spart reisetid – til og fra barnehage, jobb og kiwi på vei hjem fra jobben
- Hjemmekontor gir fleksibilitet – du kan jobbe hvor og når du vil, ta pauser når du vil
- Bedre arbeid-familie-balanse
- *Samtidig:* uklare skillelinjer mellom arbeidsliv og privatliv, jobb og hjem, arbeidstid og familietid – kan bli belastende
- *Ny teknologi* – ikke hjemmekontorsituasjonen i seg selv, men hjemmekontoret setter dilemmaene på spissen

Fleksibilitet – jobb når du vil; hva er problemet?

- Når du kan jobbe når og hvor du vil kan *all tid gjøres om til arbeidstid*; arbeidstiden spiser seg inn i fritiden/privatlivet/familielivet.
- Den akademiske idealtypen?

Når arbeidstiden spiser seg inn i familietiden

- *Jeg merker at de, spesielt hun yngste, er veldig rask på det – ikke jobb nå, mamma! [...] Ofte, så har jeg... Det blir litt feil å si at jeg ikke jobber i helgene òg. Ofte, på morgningen... Hun yngste er veldig, veldig glad i å bade. Og da kan jeg finne på å sitte på baderomgulvet med pc-en, og da jobbe mens hun bader. Og kanskje jeg har gjort det litt for mye [...] Jeg tenker jeg kan kombinere, ikke sant. Når hun sitter i badekaret, så er det ikke så spennende å henge over kanten og – misforstå meg rett, det er fint å prate med henne, og hun sier jo masse morsomt. Men da tenker jeg at jeg kan se mitt snitt til å bare få unna litt, da (Lærer).*

Når familietiden spiser seg inn i arbeidstiden

- Manglende sceneskifte og utflytende grenser; ikke bare mellom arbeidstid og fritid, men også mellom *roller*
- Barnefamilienes hverdagsliv i Norge i 2021:
 - Det er fremdeles *mor* som tar seg av det meste av husarbeidet
 - *Mor* er i tillegg familiens emosjonelle og relasjonelle prosjektleder (Det tredje skiftet)
- Hva blir konsekvensene av det manglende sceneskiftet – for arbeidstakere som også er mødre?

Flytende grenser – flytende roller

- *Ja, altså vi har jo ikke noen ekstra rom i dette rekkehuset vårt, så jeg har flyttet meg litt rundt i det som er stue og kjøkken, mens mannen min har laget seg en pult nede i gangen, da, så han sitter nede, gjemt på vei til vaskerommet der ingen vil være. Mens jeg sitter her. For en måned siden kjøpte jeg en pult, så nå har jeg en skrivepult her, som jeg har satt opp mot vinduet, men ellers har jeg flyttet meg fra kjøkkenbord til sofaen når jeg trenger å legge opp bena liksom. Så det er det som er problemet med hjemmekontor for meg, at når det første av barna kommer hjem halv to-to, så har det gått 5 timer av arbeidsdagen, så er man ikke alene lenger og så springer det barn og venninner omkring, så det har jo vært utfordringen. (Stipendiat)*

Oppsummert

- Hjemmekontorsituasjonen har kjønnte konsekvenser – selv i likestillingslandet Norge.
- Hjemmekontor kan være positivt og innebære høy grad av fleksibilitet og autonomi.
- Utfordringer:
 - All tid kan gjøres om til arbeidstid (gjelder både kvinner og menn, mødre og fedre)
 - Manglende scenskifte og flytende roller (kvinner og mødre mer utsatt enn menn og fedre)

Fremover

- Kunnskap om konsekvensene av økt bruk av hjemmekontor (både forskning og undervisning) for kvinners og menns arbeidsbetingelser, akademiske produksjon og karriereløp innen forskning og høgere utdanning.
- Fortidens forskertyper og arbeidsbetingelser versus fremtidens...

Ta kontakt!

Cathrine Egeland
egca@oslomet.no

Forskningsprosjekter:

Flex-IT – en kvalitativ og kvantitativ studie av teknologibruk på tvers av jobb og hjem - OsloMet

Kartlegging av omfang, utviklingstrekk og konsekvenser av bruk av hjemmekontor og annet fjernarbeid – OsloMet

Barnefamilienes hverdagsliv

CROSSBOW - Crossing and Managing Boundaries between Work and Non-Work – Co-creating Healthy Teleworking

Combining Work and Care for Older Parents (CoWorkCare) - OsloMet